

การพัฒนาอาชีพและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น: การเลี้ยงไก่พื้นบ้านแบบสมาร์ทฟาร์มในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

Career development and local wisdom promotion project:
Smart chicken farming of the northeast

บุญเพ็ง สิทธิวงษา

Boonpeng Sittivongsa

มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

Northeastern University

พระมหาไถยน้อย ญาณเมธี (สาลงสิงห์)

Phramaha Thainoi Yanamethi (Salangsing)

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

Mahamakut Buddhist University, Roi-Et Campus, Thailand

กนกอร บุญมี

Kanokon Boonmee

มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

Northeastern University

พระกัณฑ์ปกรณ์ กุศลจิตโต (แก้วสุวรรณ)

Phra Ganpakorn Kusalachitto (Kaewsuvan)

อาทิตย์ แสงเชวง

Artit Saengchawek

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

Mahamakut Buddhist University, Srilanchang Campus, Thailand

E-mail: artit.saengchawek@gmail.com

Received: 30 January 2024; Revised: 12 February 2024; Accepted: 15 February 2024

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) ศึกษาการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น : การเลี้ยงไก่พื้นบ้านแบบสมาร์ทฟาร์มในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น : การเลี้ยงไก่พื้นบ้านแบบสมาร์ทฟาร์มในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และ 3) ศึกษาแนวทางการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น : การเลี้ยงไก่พื้นบ้านแบบสมาร์ทฟาร์มในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน โดยการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

ผลการวิจัยพบว่า :

1. การพัฒนาอาชีพและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น : การเลี้ยงไก่พื้นบ้านแบบสมาร์ทฟาร์มในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตัวแปรตาม โดยรวมทุกด้าน พบว่า การพัฒนาอาชีพและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น : การเลี้ยงไก่พื้นบ้านแบบสมาร์ทฟาร์มในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อยู่ในระดับ ปานกลาง ($=3.06$ S.D.=.26)

2. โดยรวมทุกด้าน (Y) ได้รับอิทธิพลจากทางตรงจากการกำหนดผลิตภัณฑ์ของสมาชิกกลุ่ม (X2) การถ่ายทอดความรู้ (X6) การแลกเปลี่ยนความรู้ (X4) โดยทั้ง 3 ปัจจัยดังกล่าวสามารถทำนายภูมิปัญญาโดยรวมทุกด้านเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้ร้อยละ 9.48 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 สามารถเขียนสมการพยากรณ์ในรูปแบบมาตรฐาน ได้ดังนี้ $Y3 = 0.301X2 + 0.512X6 + 0.122X4$

3. กำหนดกิจกรรมความสอดคล้องกับเนื้อหา สามารถนำความรู้มาใช้พัฒนาองค์ความรู้ใหม่โดยประยุกต์ใช้ นำเทคโนโลยีเข้ามาพัฒนากับศาสตร์ต่างๆ ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแบบผสมผสานกับนวัตกรรมสมัยใหม่ ประชาชนและหน่วยงานทุกภาคส่วน สรุปผลไว้ในรูปแบบของแฟ้มสะสมและฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ กลั่นกรองและตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลหรือความรู้ที่ชัดเจนเป็นปัจจุบัน ส่งเสริมพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดกิจกรรมในชุมชนและสังคมให้คงไว้ได้อย่างยั่งยืน ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เกิดทุนทางสังคมที่ทุกระดับ หน่วยภาครัฐหรือภาคีเครือข่ายจัดวิทยากรหรือปราชญ์ชาวบ้านเข้ามาอบรมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้เกิดศูนย์การเรียนรู้นำมาปรับใช้ในชุมชน

คำสำคัญ: การพัฒนาอาชีพ, ภูมิปัญญาท้องถิ่น, การส่งเสริม, ไก่พื้นบ้าน, การเลี้ยงไก่, สมาร์ทฟาร์ม

Abstract

The objectives of the research were (1) to study the career development and local wisdom promotion: native chicken raising in the formation of smart farming in the north-eastern region of Thailand, (2) to study the factors influencing the career development and local wisdom promotion: native chicken smart-farming in north-eastern Thailand, and (3) to study the guidelines for the career development of local wisdom promotion: native chicken smart-farming in north-eastern Thailand. The study was engaged in the mixed method research (MMR); quantitative and qualitative.

The research findings were as follows:

1. The career development and local wisdom promotion: native chicken smart-farming in north-eastern Thailand was totally found at a moderate level ($t = 3.06$, S.D. = 0.26)

2. The product specification (X2), the knowledge transformation (X6), and the knowledge exchange (X4) among the group members were three factors influencing the career development and local wisdom promotion: native chicken smart-farming in north-eastern Thailand. Those three factors could predict 9.48% of the career development and local wisdom promotion: native chicken smart-farming in north-eastern Thailand at a statistical significance level of 0.05. In addition, the standard regression equation was written as $Y3 = 0.301X2 + 0.512X6 + 0.122X4$.

3. The guidelines for the career development and local wisdom promotion: native chicken smart-farming in north-eastern Thailand revealed that the specified activities should be in accordance with the content, the new knowledge bases could be developed from the technological integration to the existing knowledge, various sciences could be improved by

the technological utilization, the sufficient economy philosophy could be mixed with the up-to-date innovation, the database of people and all the sectors could be summarized in the formation of electronic portfolios or databases, in which the data were simultaneously scrutinized and examined. In addition, the development of local wisdom on sustainable activities in the community and the society was promoted. The local wisdom should be promoted to bring about the social capital at any social level. The learning resources in the community should be improved as the learning center, in which the public sectors or their network partners provided the community with qualified lecturers or folk philosophers.

Keywords: Career development, local wisdom, promotion, native chicken, chicken raising, smart farming

บทนำ

อาหารที่ทุกคนจะต้องรับประทานเพื่อการดำรงชีวิต ซึ่งแต่เดิมในยุคที่บริการจัดส่งอาหารและอินเทอร์เน็ตยังไม่แพร่หลาย ผู้บริโภคเคยกับการรับประทานอาหารที่ร้านอาหารที่สามารถส่งและนั่งรับประทานได้ โดยร้านอาหารที่สามารถนั่งรับประทานที่ร้านได้ในประเทศไทยสามารถแบ่งออกได้หลายประเภท ทั้งร้านอาหารรายย่อย ร้านอาหารทั่วไป ส่วนมากเป็นร้านอาหารที่เป็นอาหารที่คนไทยคุ้นเคย ร้านอาหารต่างประเทศและร้านอาหารหรู ร้านอาหารประเภทนี้มีทั้งที่เป็นแบรนด์จากต่างประเทศและคนไทยเป็นเจ้าของ ธุรกิจร้านอาหารเป็นธุรกิจบริการที่มีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศด้วยมูลค่าหมุนเวียนที่ไม่ต่ำกว่า 4 แสนล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 4.7 ของภาคบริการทั้งหมดของผลิตภัณฑ์มวลรวมตั้งแต่ปี 2563 เป็นต้นมา (ลักขณ ยอดแคล้ว, 2565) โดยลำดับอาหารต่างประเทศที่คนไทยนิยมรับประทาน 5 อันดับแรก ได้แก่ อาหารญี่ปุ่น อาหารจีน อาหารอเมริกัน อาหารเวียดนาม อาหารอิตาลี ตามลำดับ และร้านอาหารประเภทบริการด่วน ร้านอาหารประเภทนี้กว่าร้อยละ 90 จะเป็นธุรกิจเฟรนไชส์ ประเภทฟาสต์ฟูด (ณัฐศาสตร์ ปัญญา และวัชรพจน์ ทรัพย์สงวนบุญ, 2562) แต่ด้วยรูปแบบการใช้ชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไปต้องการความรวดเร็วและสะดวกสบายมากยิ่งขึ้น อีกทั้งการจราจรที่ติดขัดส่งผลให้ผู้บริโภคเลือกที่จะอยู่บ้านรับประทานอาหารและเลือกใช้บริการสั่งอาหารแบบเดลิเวอรี่มากยิ่งขึ้น ประกอบกับการใช้บริการร้านอาหารส่วนมากจะใช้บริการในช่วงเวลากลางวัน ช่วงเย็นและเทศกาลต่างๆ ซึ่งการให้บริการที่หน้าร้านเพียงอย่างเดียวทำให้ร้านอาหารไม่สามารถให้บริการได้อย่างเต็มศักยภาพ (Boonpeng Sittivongsa, And Group. 2022)

การเลี้ยงไก่พื้นบ้านเป็นที่ได้รับความนิยมทั้งตลาดในประเทศและตลาดต่างประเทศ ความนิยมของไก่พื้นบ้านนั้นแยกออกได้เป็น 3 ลักษณะ คือ การเลี้ยงในลักษณะไก่สวยงามเชิงอนุรักษ์ การเลี้ยงไว้เพื่อกีฬาชนไก่ และการเลี้ยงจำหน่ายและบริโภคเนื้อไก่บ้าน โดยลักษณะเด่นของไก่พื้นบ้านคือการเลี้ยงแบบปล่อยตามธรรมชาติ ซึ่งนับว่าเป็นแนวทางที่สอดคล้องกับกระแสนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทำให้ไก่พื้นบ้านเป็นเศรษฐกิจชุมชนที่มีความยั่งยืนและมีอนาคตสดใสเป็นที่ไม่ควรมองข้าม จำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่พื้นบ้านทั้งหมดในประเทศ จำนวน 2,558,749 ครัวเรือน จำนวนไก่พื้นบ้าน จำนวน 91,219,386 ตัว และข้อมูลเกษตรกรที่เลี้ยงไก่พื้นบ้านในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 20 จังหวัด ได้แก่ เขตปศุสัตว์ที่ 3 จำนวน 616,966 ครัวเรือน เขตปศุสัตว์ที่ 4 จำนวน 585,235 ครัวเรือน และจำนวนไก่พื้นบ้านในเขตปศุสัตว์ที่ 3 จำนวน 25,162,642 ตัว และเขตปศุสัตว์ที่ 4 จำนวน 18,745,383 ตัว (กรมปศุสัตว์, 2551)

อินเทอร์เน็ตนับเป็นปัจจัยที่ 5 สำหรับคนในยุคสมัยใหม่ไปแล้ว จากเดิมการใช้คอมพิวเตอร์เพียงแคร์รับและส่งอีเมล แต่ปัจจุบันเทคโนโลยีได้ก้าวมาสู่โลกของ World Wide Web ที่ท่องไปได้ทุกที่ในช่วงเวลาแค่ปลายนิ้วสัมผัส เทคโนโลยีมีความก้าวหน้าขึ้นเรื่อย ๆ คอมพิวเตอร์ก็ฉลาดขึ้นเรื่อยๆ ล่าสุดมีเทคโนโลยีใหม่ที่เรียกว่า อินเทอร์เน็ตของสรรพสิ่งเป็นยุคที่น่าทึ่งทุกอย่างเชื่อมเข้าหากันหมดด้วยเครือข่ายอินเทอร์เน็ต อุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้าแทบทุกอย่างกลายเป็น Smart Device อย่างสมบูรณ์แบบ (พิทักษ์ จิตรสำราญ และคณะ, 2560) มนุษย์สามารถพูดคุยกับอุปกรณ์และสิ่งต่าง ๆ นับล้านชิ้นผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้ ไม่ว่าจะเป็นเครื่องจักรในโรงงาน รถยนต์ เครื่องใช้ภายในบ้านและอื่นๆ อีกมากมายที่เข้ามาช่วยทำให้การใช้ชีวิตของคนเราเปลี่ยนไปในทิศทางที่ดีขึ้น สะดวกขึ้นและปลอดภัยยิ่งขึ้น (Artit Saengchawek, And Group. 2022) ตัวอย่างการนำ IoT ไปใช้กับสรรพสิ่งแล้วเกิดประโยชน์ที่น่าสนใจ เช่น ฟาร์มไก่ เปลี่ยนฟาร์มธรรมดาให้กลายเป็นฟาร์มอัจฉริยะหรือสมาร์ทฟาร์ม และด้วยสถานการณ์ไก่พื้นบ้านในปี 2560-2565 ได้มีการจัดระเบียบควบคุมปริมาณการผลิตไก่พื้นบ้านให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดส่งผลให้ผู้เลี้ยงไก่พื้นบ้านเกรงว่าจะขาดแคลนไก่พื้นบ้าน เนื่องมาจากระบบการจัดการภายในฟาร์มและการควบคุมปัจจัยที่มีผลกระทบกับแม่พันธุ์และพ่อพันธุ์ไก่พื้นบ้านทั้งเรื่องอาหารเรื่องการควบคุมอุณหภูมิภายในฟาร์ม ล้วนแต่มีผลกระทบต่อไก่พื้นบ้านโดยตรง และถ้าไม่มีระบบจัดการฟาร์มที่ดีพอ ก็จะส่งผลทำให้ประสิทธิภาพของฟาร์มต่ำ ทำให้พ่อพันธุ์และแม่พันธุ์ไก่พื้นบ้านไม่สมบูรณ์ ผลผลิตไก่พื้นบ้านที่น้อยลงเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่พื้นบ้านก็มีรายได้ลดลงตามไปด้วย ทำให้เกษตรกรได้รับความเดือดร้อน เกษตรกรที่ทำธุรกิจฟาร์มไก่พื้นบ้านจะต้องมีการพัฒนาระบบการจัดการฟาร์มไก่พื้นบ้านให้ดีขึ้น (วิชญ ช่างเนียม, 2562)

การใช้พลังงานไฟฟ้าที่เพิ่มมากขึ้น แต่ในขณะเดียวกันแหล่งเชื้อเพลิงที่ใช้ในการผลิตไฟฟ้านั้นกลับลดน้อยลง จึงทำให้หลายฝ่ายตระหนักถึงการใชพลังงานทดแทนต่างๆ จากธรรมชาติเพื่อมาใช้ในการผลิตกระแสไฟฟ้า เช่น พลังงานน้ำ พลังงานลม รวมถึงพลังงานแสงอาทิตย์ ซึ่งพลังงานเหล่านี้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้มากมาย โดยที่พลังงานเหล่านี้ยังคงอยู่ ไม่ได้สูญหายไปดังพลังงานอื่น ๆ อย่างเช่น พลังงานที่เกิดจากน้ำมัน ดังนั้น จึงได้มีการคิดนำพลังงานข้างต้นมาใช้ผลิตกระแสไฟฟ้าแทนพลังงานน้ำมันที่กำลังจะหมดไป (ประภากร ธาราฉาย, 2560) ในการนี้ได้ตระหนักถึงความสำคัญในจุดนี้ จึงผลักดันให้มีการคิดค้นและสร้างสิ่งนี้ขึ้นมา โดยจะใช้ประโยชน์จากพลังงานธรรมชาติที่ได้กล่าวถึงข้างต้นมาแล้ว คือ พลังงานแสงอาทิตย์มาผลิตกระแสไฟฟ้านั่นเอง และเนื่องด้วยผลกระทบจากการที่แหล่งเชื้อเพลิงที่ใช้ในกระบวนการผลิตพลังงานไฟฟ้านั้นมีน้อยลง ก็อาจจะทำให้ค่าไฟฟ้านั้นเพิ่มขึ้น แต่ถ้าสามารถหาแหล่งพลังงานใหม่ ๆ เข้ามาแทนที่ได้ก็จะสามารถแก้ไขปัญหาที่กล่าวมาได้ พลังงานที่ได้จากแสงอาทิตย์นั้นจะขึ้นอยู่กับความเข้มของแสงและอุณหภูมิเพื่อให้ได้พลังงานสูงสุดในแต่ละวัน (เฉลิมชัย สังข์มณฑล, 2551) การวิจัยนี้จึงเล็งเห็นความสำคัญในการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและพัฒนาอาชีพการเพาะเลี้ยงไก่พื้นบ้านแบบสมาร์ทฟาร์ม ฝึกอบรมการเพาะเลี้ยงไก่พื้นบ้านแบบสมาร์ทฟาร์ม พัฒนาศูนย์การเรียนรู้และศูนย์สาธิตการเพาะเลี้ยงไก่พื้นบ้านแบบสมาร์ทฟาร์ม และติดตามและแนะนำกลุ่มเกษตรกรเพาะเลี้ยงไก่พื้นบ้านแบบสมาร์ทฟาร์มโดยใช้พลังงานแสงอาทิตย์มาผลิตกระแสไฟฟ้า (ปวันนพัศร์ ศรีทรงเมือง, 2563)

ดังนั้น ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่องการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น: การเลี้ยงไก่พื้นบ้านแบบสมาร์ทฟาร์ม และสิ่งที่จะได้ คือ พัฒนาอาชีพและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น: การเลี้ยงไก่พื้นบ้านแบบสมาร์ทฟาร์มให้แก่ราษฎรในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือให้เกิดอาชีพที่ยั่งยืน ส่งเสริมความรู้และทักษะด้านการเพาะเลี้ยงไก่พื้นบ้านแบบสมาร์ทฟาร์มสามารถนำความรู้ไปต่อยอดให้เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่มีความเข้มแข็ง เป็นศูนย์การเรียนรู้และศูนย์สาธิตการเพาะเลี้ยงไก่พื้นบ้านแบบสมาร์ทฟาร์ม เพื่อเพิ่มมูลค่าทางการตลาดให้กับเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่พื้นบ้าน ร่วมแก้ไขปัญหาอาชีพและติดตามให้คำแนะนำการดำเนินงานการ

เพาะเลี้ยงไก่พื้นบ้านแบบสมาร์ตฟาร์ม ที่จะช่วยขับเคลื่อนสังคมและชุมชนให้หลุดพ้นกับดักรายได้ปานกลาง และความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ของชุมชนในประเทศอย่างยั่งยืน ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น: การเลี้ยงไก่พื้นบ้านแบบสมาร์ตฟาร์มในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น: การเลี้ยงไก่พื้นบ้านแบบสมาร์ตฟาร์มในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น: การเลี้ยงไก่พื้นบ้านแบบสมาร์ตฟาร์มในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างเชิงปริมาณ

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ราษฎรในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือให้เกิดอาชีพที่ยั่งยืน จำนวน 20 จังหวัด 215 จุดๆ ละ 50 คน รวมจำนวน 10,750 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ราษฎรในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือให้เกิดอาชีพที่ยั่งยืน จำนวน 20 จังหวัด 215 จุดๆ ละ 50 คน รวมจำนวน 10,750 คน ที่ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ เป็นการสุ่มตัวอย่างจากประชากรที่มีจำนวนมาก มีความแตกต่างกันระหว่างหน่วยสุ่มที่สามารถจำแนกออกเป็นชั้นภูมิ เพื่อให้ข้อมูลที่ได้มีความครบถ้วนครอบคลุมและคำนวณหาจำนวนตัวอย่างตามสูตรทาโร ยามาเน่ (Yamane, 1973) ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นราษฎรในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือให้เกิดอาชีพที่ยั่งยืน จำนวน 20 จังหวัด 215 จุดๆ ละ 50 คน จำนวน 390 คน (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2560) ผู้วิจัยใช้การสุ่มที่อาศัยความน่าจะเป็น โดยใช้เทคนิคการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ ตามสัดส่วน เพื่อกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของราษฎรในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือให้เกิดอาชีพที่ยั่งยืน จำนวน 20 จังหวัด 215 จุด ๆ ละ 50 คน ให้มีความเหมาะสมตามจำนวนของสัดส่วนประชากรในการหาสัดส่วนที่เหมาะสม

1.2 ประชากรและกลุ่มเป้าหมายเชิงคุณภาพ

ประชากรกลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลเชิงคุณภาพเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น: การเลี้ยงไก่พื้นบ้านแบบสมาร์ตฟาร์มในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก คือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในแนวทางการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น: การเลี้ยงไก่พื้นบ้านแบบสมาร์ตฟาร์มในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง พิจารณาคัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่สามารถให้ข้อมูลองค์ความรู้ ความเป็นมา สภาพปัจจุบันและแนวทางการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น: การเลี้ยงไก่พื้นบ้านแบบสมาร์ตฟาร์มในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยแยกเป็น 1 กลุ่มเป็นจำนวน 20 คน ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือประเทศไทย กลุ่มเป้าหมาย ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มเป้าหมายไว้ 1 กลุ่ม ดังนี้ กลุ่มที่ 1 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น: การเลี้ยงไก่พื้นบ้านแบบสมาร์ตฟาร์มในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พิจารณาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น: การเลี้ยงไก่พื้นบ้านแบบสมาร์ตฟาร์มในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยแยกเป็น 1 เป็นจำนวน 20 คน โดยวิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงตามคุณสมบัติ ดังนี้ เป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนาอาชีพและ

ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น: การเลี้ยงไก่พื้นบ้านแบบสมาร์ตฟาร์มในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นผู้บริหาร การปกครองระดับหมู่บ้านขึ้นไป หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น: การเลี้ยงไก่พื้นบ้านแบบสมาร์ตฟาร์มในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้เชี่ยวชาญด้านแนวทางการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น: การเลี้ยงไก่พื้นบ้านแบบสมาร์ตฟาร์มในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการศึกษาวิจัย คือ แบบสอบถาม ที่สร้างขึ้นโดยการศึกษารายการ ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้ครอบคลุมเนื้อหาและวัตถุประสงค์ในการศึกษาตามกรอบแนวคิดของตัวแปรต้นและตัวแปรตามของการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น: การเลี้ยงไก่พื้นบ้านแบบสมาร์ตฟาร์มในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ อายุ, เพศ, ระดับการศึกษา, อาชีพ, รายได้ต่อเดือน ในพื้นที่มีลักษณะเป็นคำถามแบบเลือกตอบเป็นมาตราส่วนบัญญัติและเรียงลำดับ

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น: การเลี้ยงไก่พื้นบ้านแบบสมาร์ตฟาร์มในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ซึ่งมี 5 ระดับ

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น: การเลี้ยงไก่พื้นบ้านแบบสมาร์ตฟาร์มในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ซึ่งมี 5 ระดับ

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น: การเลี้ยงไก่พื้นบ้านแบบสมาร์ตฟาร์มในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นคำถามประเภทสัมภาษณ์เชิงลึกในภาคสนาม

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการศึกษาวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นโดยการศึกษารายการ ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งได้ครอบคลุมเนื้อหาและวัตถุประสงค์ในการศึกษาตามกรอบแนวคิดของตัวแปรตามของแนวทางการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น: การเลี้ยงไก่พื้นบ้านแบบสมาร์ตฟาร์มในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวแนวทางการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น: การเลี้ยงไก่พื้นบ้านแบบสมาร์ตฟาร์มในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นคำถามประเภทสัมภาษณ์เชิงลึกในภาคสนาม

3. การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือเชิงปริมาณที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้ 1. ศึกษาเอกสารแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการสร้างแบบสอบถาม 2. กำหนดขอบเขตของคำถาม และโครงสร้างของแบบสอบถามให้ครอบคลุมกรอบแนวคิด การวิจัย นำเสนอที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้สมบูรณ์ 3. นำแบบสอบถามฉบับร่างที่แก้ไขปรับปรุงแล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและหาความเที่ยงตรงของเนื้อหา โดยพิจารณาคุณค่าดัชนีความสอดคล้อง 4. การ

ตรวจสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่แก้ไข และผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงแล้ว ไปทำการทดสอบ จำนวน 40 คน กับประชากรที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างในภาคเหนือ จากนั้นนำมาทดสอบความเชื่อมั่นโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยใช้วิธีของคอนบาค จากนั้นนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงสมบูรณ์แล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดต่อไป

การสร้างเครื่องมือเชิงคุณภาพที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้ 1) ศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พร้อมวิเคราะห์เป็นข้อมูลคำถามเพื่อให้ได้มาซึ่งคำตอบในเรื่องแนวทางการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น: การเลี้ยงไก่พื้นบ้านแบบสมาร์ตฟาร์มในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2) นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามาวางโครงสร้างแบบสัมภาษณ์ โดย กำหนดขอบเขตเนื้อหาครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยตามกรอบแนวคิดของการวิจัย และขอคำแนะนำจากที่ปรึกษาเพื่อความสมบูรณ์ในประเด็นและเนื้อหาในแบบสัมภาษณ์ยิ่งขึ้น 3) ผู้วิจัย และคณะได้ร่วมการพัฒนาแบบสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยยิ่งขึ้น และใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลและข้อเท็จจริง ที่จะนำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ในลำดับต่อไป 4) นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างแล้วนำเสนอให้ที่ปรึกษา และนำไปปฏิบัติในภาคสนามต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยขอความอนุเคราะห์ในการแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือให้เกิดอาชีพที่ยั่งยืน จำนวน 20 จังหวัด 215 จุดๆ ละ 50 คน หลังจากนั้นรวบรวมแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนน แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติ

4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ

เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยประสานงาน เพื่อขออนุญาตกลุ่มผู้ให้ข้อมูลทางโทรศัพท์ แล้วเดินทางไปตามวันเวลาที่นัดหมายก่อนการสัมภาษณ์ผู้วิจัยแนะนำตนเอง สร้างความคุ้นเคยระหว่างผู้วิจัยกับผู้ถูกสัมภาษณ์ แจ้งวัตถุประสงค์การของการสัมภาษณ์ แล้วดำเนินการสัมภาษณ์พูดคุยอย่างเป็นกันเองตามแนวทางการสัมภาษณ์ที่วางไว้ โดยเปิดโอกาสให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ได้แสดงทัศนะของตนเองอย่างเต็มที่ โดยแยกเป็น 2 กลุ่มๆ ละ เป็นจำนวน 10 คน รวมจำนวน 20 คน เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลและข้อเท็จจริงที่จะนำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ในลำดับต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

หลังจากผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามเป็นที่เรียบร้อยแล้ว จึงทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม จากนั้นนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาลงรหัสเพื่อวิเคราะห์ ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติทางสังคมศาสตร์ จากนั้นนำค่าเฉลี่ยที่ได้จากการวิเคราะห์ มาทำการเปรียบเทียบระดับการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น: การเลี้ยงไก่พื้นบ้านแบบสมาร์ตฟาร์มในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตามแนวคิดของเบสท์ เพื่อใช้ในการแปลความหมาย ค่าเฉลี่ย กำหนดการแปลความหมายของปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น: การเลี้ยงไก่พื้นบ้านแบบสมาร์ตฟาร์มในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น: การเลี้ยงไก่พื้นบ้านแบบสมาร์ตฟาร์มในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยได้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาโดย

คัดเลือก และจำแนกข้อมูล จัดระเบียบข้อมูลให้เป็นระบบ จัดทำบรรณานุกรมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล แล้วนำข้อมูลไปเขียนเป็นรายงานตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย

2. การวิเคราะห์ เอกสาร หนังสือ ตำรา โดยการทบทวนแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น: การเลี้ยงไก่พื้นบ้านแบบสมาร์ทฟาร์มในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญมาเป็นกรอบแนวคิด ทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ โดยใช้การสรุปความ การตีความและนำเสนอข้อมูลโดยการพรรณนาวิเคราะห์

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล (เชิงปริมาณผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ อายุ เพศ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน โดยใช้สถิติการแจกแจงความถี่ และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการนำเสนอเป็นตารางใช้สถิติค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประกอบการอภิปรายผล

การวิเคราะห์ข้อมูล วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 การพัฒนาอาชีพและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น: การเลี้ยงไก่พื้นบ้านแบบสมาร์ทฟาร์มในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้สถิติการแจกแจงความถี่ และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการนำเสนอเป็นตารางใช้สถิติค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประกอบการอภิปรายผล

การวิเคราะห์ข้อมูล วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น: การเลี้ยงไก่พื้นบ้านแบบสมาร์ทฟาร์มในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย ใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณโดยใช้วิธีการคัดเลือกตัวแปรแบบเป็นลำดับขั้น ประกอบการอภิปรายผล

การวิเคราะห์ข้อมูล วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 แนวทางการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น: การเลี้ยงไก่พื้นบ้านแบบสมาร์ทฟาร์มในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยได้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา โดยคัดเลือกและจำแนกข้อมูล จัดระเบียบข้อมูลให้เป็นระบบ จัดทำบรรณานุกรมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล แล้วนำข้อมูลไปเขียนเป็นรายงานตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย

ผลการวิจัย

1. การพัฒนาอาชีพและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น : การเลี้ยงไก่พื้นบ้านแบบสมาร์ทฟาร์มในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตัวแปรตาม โดยรวมทุกด้าน พบว่า การพัฒนาอาชีพและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น : การเลี้ยงไก่พื้นบ้านแบบสมาร์ทฟาร์มในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อยู่ในระดับ ปานกลาง ($=3.06$ S.D.=.26) โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น อยู่ในระดับ ปานกลาง ($=3.09$ S.D.=.26) ด้านการบูรณาการ อยู่ในระดับ ปานกลาง ($=3.05$ S.D.=.31) และด้านการจัดการองค์ความรู้ อยู่ในระดับ ปานกลาง ($=3.03$ S.D.=.33) ตามลำดับ

2. โดยรวมทุกด้าน (Y) ได้รับอิทธิพลจากทางตรงจาก การกำหนดผลิตภัณฑ์ของสมาชิกกลุ่ม (X2) การถ่ายทอดความรู้ (X6) การแลกเปลี่ยนความรู้ (X4) โดยทั้ง 3 ปัจจัยดังกล่าวสามารถทำนายภูมิโดยรวมทุกด้านเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้ร้อยละ 9.48 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 สามารถเขียนสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้ $Y3 = 0.301X2 + 0.512X6 + -.122X4$

3. กำหนดกิจกรรมความสอดคล้องกับเนื้อหา สามารถนำความรู้มาใชพัฒนาองค์ความรู้ใหม่โดยประยุกต์ใช้ นำเทคโนโลยีเข้ามาพัฒนากับศาสตร์ต่าง ๆ ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแบบผสมผสานกับ

นวัตกรรมสมัยใหม่ ประชาชนและหน่วยงานทุกภาคส่วน โดยกำหนดรูปแบบ สร้างรูปแบบ วางกรอบ โครงสร้างกับชุมชนในการพัฒนาอาชีพให้กับชุมชนตามหลักทฤษฎีต่างๆ จัดระบบการจัดการความรู้ รวบรวม องค์ความรู้ข้อมูล เอกสาร ระบบฐานข้อมูลด้านต่าง ๆ สรุปผลไว้ในรูปแบบของแฟ้มสะสมและฐานข้อมูล อิเล็กทรอนิกส์ กลั่นกรองและตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลหรือความรู้ที่ชัดเจนเป็นปัจจุบัน ส่งเสริมพัฒนา ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดกิจกรรมในชุมชนและสังคมให้คงไว้ได้อย่างยั่งยืน พัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อการพัฒนา อาชีพและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เกิดทุนทางสังคมที่ทุกระดับ หน่วยภาครัฐหรือภาคีเครือข่ายจัดวิทยากร หรือปราชญ์ชาวบ้านเข้ามาอบรมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้เกิดศูนย์การเรียนรู้นำมาปรับใช้ในชุมชน

อภิปรายผล

การพัฒนาอาชีพและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น: การเลี้ยงไก่พื้นบ้านแบบสมาร์ตฟาร์มในเขตภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ ตัวแปรตาม โดยรวมทุกด้าน พบว่า การพัฒนาอาชีพและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น: การ เลี้ยงไก่พื้นบ้านแบบสมาร์ตฟาร์มในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อยู่ในระดับ ปานกลาง ($=3.06$ S.D.=.26) โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น อยู่ในระดับ ปานกลาง ($=3.09$ S.D.=.26) ด้านการบูรณาการ อยู่ในระดับ ปานกลาง ($=3.05$ S.D.=.31) และด้านการจัดการองค์ความรู้ อยู่ในระดับ ปานกลาง ($=3.03$ S.D.=.33) ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิราภรณ์ หล้าฤทธิ์ (2562) การวิจัย และพัฒนานวัตกรรมกรเลี้ยงไก่พื้นเมืองโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในจังหวัดหนองบัวลำภู พบว่า ผลการสร้าง นวัตกรรมกรเลี้ยงไก่พื้นเมืองในจังหวัดหนองบัวลำภูโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคีที่เกี่ยวข้อง ได้้นวัตกรรมอาหารไก่พื้นเมืองโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น คือ ปลายข้าว รายละเอียด ต้นกล้วยสับละเอียด จากนั้นใช้ไก่พื้นเมืองลูกผสม จำนวน 640 ตัว อายุแรกเกิด ถึง 4 สัปดาห์ เลี้ยงด้วยอาหารที่จากภูมิปัญญา ท้องถิ่น โดยสุมลูกไก่เข้าคอกทดลอง แบ่งออกเป็น 4 กลุ่มๆ ละ 4 ซ้า โดยกลุ่มที่ 1 ให้อาหารสำเร็จรูปไก่เนื้อ อายุเกิน 7 สัปดาห์ โปรตีน 19% กลุ่มที่ 2 ให้ อาหารสำเร็จรูปไก่เนื้อ: ปลายข้าวผสม = 50:50 กลุ่มที่ 3 ให้ อาหารสำเร็จรูปไก่เนื้อ: รายละเอียด กลุ่มที่ 4 ให้อาหารสำเร็จรูปไก่เนื้อ : ต้นกล้วยสับละเอียด ผลการทดลอง พบว่า ไก่กลุ่มที่ 1 และ 2 มีน้ำหนักตัวเมื่ออายุ 8 สัปดาห์ สูงกว่ากลุ่มที่ 3

โดยรวมทุกด้าน (Y) ได้รับอิทธิพลจากทางตรงจากการกำหนดผลิตภัณฑ์ของสมาชิกกลุ่ม (X2) การ ถ่ายทอดความรู้ (X6) การแลกเปลี่ยนความรู้ (X4) โดยทั้ง 3 ปัจจัยดังกล่าวสามารถทำนายภูมิโดยรวมทุกด้าน เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้ร้อยละ 9.48 อย่างมีนัยสำคัญที่ ระดับ .05 สามารถเขียนสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้ $Y3 = 0.301X2 + 0.512X6 + .122X4$ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรพิมล ใจไหว และคณะ (2556) การศึกษาระบบการเลี้ยงไก่ประดู่หางดำ เชียงใหม่เป็นอาชีพที่ยั่งยืนของกลุ่มเกษตรกรจังหวัดเชียงราย ผลการศึกษาพบว่า ครอบรอบ 1 ปี โครงการ (ระยะเวลาการผลิต 9 เดือน) แม่พันธุ์เฉลี่ยให้ไข่ 2-3 ชุด/ปี ผลิตไข่ 1,120 ฟอง (อัตราการให้ไข่ 15.19 ฟอง/ แม่/ชุด) อัตราการฟักออกร้อยละ 76.15 อัตราการตายลูกไก่ร้อยละ 7.63 สามารถผลิตไก่ขุนได้เฉลี่ย 516 ตัว/ ราย/ปี ใช้เวลาเลี้ยงขุนเฉลี่ย 92 วัน ได้น้ำหนัก เฉลี่ย 1.28 กิโลกรัม มีอัตราการเจริญเติบโต เฉลี่ย 13.08 กรัม/ วัน อัตราการแลกเนื้อ เฉลี่ย 4.38 เมื่อวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทน พบว่า เกษตรกรมีต้นทุนการผลิตลูกไก่ 17.97 บาท/ตัว ต้นทุนการผลิตไก่ขุนกิโลกรัมละ 64.80 บาท เมื่อหักต้นทุนแล้วเกษตรกรมีรายได้เฉลี่ย 50,114.0 บาท/ราย/ปี (หรือ 4,176 บาท/ราย/เดือน) ในด้านการตลาด เกษตรกรรวมกลุ่มเพื่อการตลาดในรูป ลูกไก่และไก่ขุนมีชีวิต โดยการจำหน่ายร่วมกันและทำการแปรรูปเป็นไก่สดชำแหละในนาม “กลุ่มเกษตรกร เวียงเชียงรุ้ง” จำหน่ายให้แก่โรงพยาบาล และหน่วยงานที่มีลูกค้าเป้าหมายที่ชื่นชอบในการบริโภคอาหาร ปลอดภัยกำหนดกิจกรรมความสอดคล้องกับเนื้อหา สามารถนำความรู้มาใช้นำพัฒนาองค์ความรู้ใหม่โดย

ประยุกต์ใช้ในการนำเทคโนโลยีเข้ามาพัฒนากับศาสตร์ต่างๆ ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแบบผสมผสานกับนวัตกรรมสมัยใหม่ ประชาชนและหน่วยงานทุกภาคส่วน โดยกำหนดรูปแบบบน สร้างรูปแบบ วางกรอบโครงสร้างกับชุมชนในการพัฒนาอาชีพให้กับชุมชนตามหลักทฤษฎีต่างๆ จัดระบบการจัดการความรู้ รวบรวมองค์ความรู้ข้อมูล เอกสาร ระบบฐานข้อมูลด้านต่างๆ สรุปผลไว้ในรูปแบบของแฟ้มสะสมและฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ กลั่นกรองและตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลหรือความรู้ที่ชัดเจนเป็นปัจจุบัน ส่งเสริมพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดกิจกรรมในชุมชนและสังคมให้คงไว้ได้อย่างยั่งยืน พัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เกิดทุนทางสังคมที่ทุกระดับ หน่วยภาครัฐหรือภาคีเครือข่ายจัดวิทยากรหรือปราชญ์ชาวบ้านเข้ามาอบรมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้เกิดศูนย์การเรียนรู้ร่นำมาปรับใช้ในชุมชน

ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ เฉลิมชัย หอมตา (2563) การศึกษาสภาพการเลี้ยงไก่เนื้อโคราชของเครือข่ายเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อโคราชมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรจังหวัดศรีสะเกษมีปัญหาด้านผลกระทบต่อชุมชน การป้องกันรักษาและควบคุมโรค และมีปัญหาด้านการจัดการของเสียมากกว่าเกษตรกรจังหวัดนครราชสีมา และปัญหาในการเลี้ยงไก่เนื้อโคราชที่สำคัญ 3 ลำดับแรกของเกษตรกรทั้ง 2 จังหวัด ได้แก่ 1) ปัญหาด้านการตลาด 2) ปัญหาด้านแหล่งเงินทุน และ 3) ปัญหาด้านการป้องกันรักษาและควบคุมโรค เกษตรกรจังหวัดนครราชสีมามีความต้องการความรู้ด้านการเลี้ยงและการจัดการไก่เนื้อโคราชอย่างต่อเนื่อง ความรู้ด้านการป้องกันและรักษาโรค และการสนับสนุนจัดตั้งกลุ่มผู้เลี้ยงไก่เนื้อโคราชมากกว่าเกษตรกรจังหวัดศรีสะเกษ ส่วนเกษตรกรจังหวัดศรีสะเกษมีความต้องการความรู้ด้าน การเชือดและการชำแหละสัตว์ปีก ความรู้ด้านการแปรรูปเนื้อไก่ และความรู้เรื่องบัญชีฟาร์มมากกว่า เกษตรกรจังหวัดนครราชสีมา และความต้องการการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเลี้ยงไก่เนื้อโคราชที่สำคัญ 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) ความรู้ด้านการสนับสนุนการตลาด 2) ความรู้เรื่องการป้องกัน และการรักษาโรค และ 3) ความรู้ด้านการจัดการฟาร์ม เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อโคราชส่วนใหญ่อยู่ในวัยแรงงานเป็นเกษตรกรรายย่อย และมีขนาดพื้นที่ทางการเกษตรเหมาะสมกับการเลี้ยงไก่เนื้อโคราช

ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญเพ็ง สิทธิวงษา และคณะ (2565) การประยุกต์ใช้นวัตกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชนตามหลักทฤษฎีใหม่โคกหนองนาโมเดลในจังหวัดอุดรธานี พบว่า การประยุกต์ใช้นวัตกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชนตามหลักทฤษฎีใหม่โคกหนองนาโมเดลในจังหวัดอุดรธานี ($X = 3.07, S.D. = 38$) โดยเรียงลำดับด้านมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านสร้างเสริมสื่อและประชาสัมพันธ์ ($X = 3.11, S.D. = .37$) ด้านการประสานงานร่วมกัน ($X = 3.08, S.D. = .17$) และด้านการส่งเสริมภูมิปัญญาชาวบ้าน ($X = 3.02, S.D. = 69$) ตามลำดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการประยุกต์ใช้นวัตกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชนตามหลักทฤษฎีใหม่โคกหนองนาโมเดลในจังหวัดอุดรธานี โดยรวมทุกด้าน พบว่า ด้านความช่วยเหลือจากภาคีเครือข่าย ($X3$) ด้านความช่วยเหลือจากการท่องเที่ยว ($X6$) มีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในคะแนนดิบ (b) เท่ากับ .425, .375 ตามลำดับ ด้านการประสานงานร่วมกัน ควรมีการประสานงานกับงานอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการอย่างเป็นระบบ โดยที่ภาครัฐควรประสานงานกับหน่วยงานท้องถิ่นเกษตรกรมีการประสานงานกับเครือข่ายภาคีให้ความช่วยเหลือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านนวัตกรรมกับภาคการตลาดเพื่อกระจายสินค้าโดยใช้นวัตกรรมที่เกี่ยวข้องในการจัดหานวัตกรรมเข้ามาพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชน ด้านการส่งเสริมภูมิปัญญาชาวบ้าน จำเป็นต้องใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาบูรณาการกับนวัตกรรมเพื่อส่งเสริมนวัตกรรมและภูมิปัญญาชาวบ้านพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชนตามหลักทฤษฎีใหม่อย่างจริงจัง โดยการใช้นวัตกรรมผสมผสานกับหลักทฤษฎีใหม่อย่างมีแบบแผนโครงสร้าง ทั้งหน่วยงานท้องถิ่นพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชนอย่างเป็นรูปธรรมด้านสร้างเสริมสื่อและประชาสัมพันธ์ ควรนำเทคโนโลยีสื่อประชาสัมพันธ์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชนตามหลักทฤษฎีใหม่

หน่วยงานภาครัฐควรนำสื่อสารประชาสัมพันธ์เพื่อให้เกิดการพัฒนา โดยการสร้างช่องทางพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชนตามทฤษฎีใหม่โคกหนองนาโมเดลอย่างมีประสิทธิภาพ

ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญเพ็ง สิทธิวงษา และคณะ (2565) การบริหารจัดการท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตาม แนวชายแดนจังหวัดหนองคายและบึงกาฬ พบว่า 1) ระดับการบริหารจัดการท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามแนวชายแดนจังหวัดหนองคายและบึงกาฬ พบว่า ระดับการบริหารจัดการท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามแนวชายแดน จังหวัดหนองคายและบึงกาฬ อยู่ในระดับ ปานกลาง ($X = 3.06$ S.D.=.37) โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการสนับสนุน อยู่ในระดับ ปานกลาง ($X = 3.11$ S.D.=.37) ด้านการส่งเสริม อยู่ในระดับ ปานกลาง ($X = 3.08$ S.D.=.17) และด้านการประสานงาน อยู่ในระดับปานกลาง ($X = 3.01$ S.D.=.68) ตามลำดับ 2) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามแนวชายแดนจังหวัดหนองคายและบึงกาฬโดยรวมทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำ X4 ด้านการประเมินผล X3 ตัวแปรอิสระทั้ง 2 ตัวมีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในคะแนนดิบ (b) เท่ากับ .425 และ .278 ตามลำดับ 3) ควรมีการส่งเสริมที่พักที่ให้นักท่องเที่ยวและส่งเสริมกิจกรรมที่สามารถดึงดูดด้านการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วม โดยสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมจากประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อ เช่น วิทยุ แผ่นพับ โฆษณา อย่างครบวงจร ทั้งมีแก้ไขปัญหโดยร่วมมือกับชุมชน และให้หน่วยงานรัฐเข้ามาส่งเสริมในการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมพร้อมทั้งให้หน่วยงานท้องถิ่นส่งเสริมประชาสัมพันธ์ผ่านภาคีเครือข่ายอย่างครบวงจร จัดเจ้าหน้าที่ให้บริการประสานงานอย่างจริงจัง โดยให้เจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ความเข้าใจประสานงานถ่ายทอดความรู้กับนักท่องเที่ยวเรื่องต่าง ๆ โดยการสร้างความประทับใจด้วยความพึงพอใจ ความเอาใจใส่และความต้องการของนักท่องเที่ยวในการบริการประสานงานด้านต่าง ๆ ให้คำแนะนำจากหน่วยภาครัฐอย่างจริงจัง และภาคีเครือข่ายเข้ามามีบทบาทในการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึงและจัดหาเอกสารและสิ่งของที่จำเป็นทั้งงบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงานในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดแบบมีส่วนร่วม

ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ อาทิตย์ แสงแฉก และคณะ (2565) การบริหารการจัดเก็บภาษีของ องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอุดรธานี พบว่า 1) การบริหารการจัดเก็บภาษีขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอุดรธานี ตัวแปรตาม โดยรวมทุกด้าน พบว่า การบริหารการจัดเก็บภาษีขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอุดรธานี อยู่ในระดับ ปานกลาง ($X = 3.12$ S.D.=.31) โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการพัฒนการจัดเก็บรายได้ อยู่ในระดับ ปานกลาง ($X = 3.10$ S.D.=.34) ด้านบริการสาธารณะ อยู่ในระดับ ปานกลาง ($X = 3.06$ S.D.=.19) และด้านประสิทธิภาพ อยู่ในระดับ ปานกลาง ($X = 3.00$ S.D.=.69) ตามลำดับ 2) ปัจจัยการบริหารการจัดเก็บภาษีขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอุดรธานี (โดยรวมทุกด้าน) ได้แก่ ด้านหลักอำนาจความสะดวก (X4) ด้านหลักความประหยัด (X3) ด้านหลักความเป็นธรรม (X1) ค่าสัมประสิทธิ์ (B) ของตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 3 ตัวแปรมีค่าเท่ากับ .420, .276 และ .041ตามลำดับ 3) แนวทางการพัฒนาการบริหารการจัดเก็บภาษี ต้องจัดเก็บจะต้องเป็นภาระแก่ผู้เสียภาษีน้อยที่สุดและค่าใช้จ่ายในการเก็บภาษีต่ำที่สุด ตลอดจนการชำระภาษีที่เปิดช่องทางให้ประชาชนสามารถชำระได้หลากหลาย ควรมีความเชื่อมโยงกับหลายหน่วยงาน และในบางครั้งการรับข้อมูลที่ไม่ถูกต้องจากหน่วยงานอื่นหรือข้อมูลที่มีอยู่ไม่ถูกต้องจึงทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนในการประเมินภาษี แต่ก็สามารถแก้ไขให้ถูกต้องได้ หากได้รับข้อมูลที่ถูกต้องจากอัตราภาษีและฐานที่นำมาคำนวณภาษีในการจัดเก็บภาษีในท้องถิ่นที่แตกต่างกัน ประกอบกับการใช้ประโยชน์ในทรัพย์สินที่มีความแตกต่าง เนื่องจากลักษณะของทรัพย์สินในท้องถิ่นซึ่งพื้นที่

ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เกษตรกรรมและในตัวเมืองเป็นพื้นที่ที่ใช้ในเชิงพาณิชย์ ดังนั้นอัตราภาษีที่จัดเก็บและฐานภาษีจึงสมควรที่จะใช้อัตราที่แตกต่างกัน

สรุป

การพัฒนาอาชีพและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น: การเลี้ยงไก่พื้นบ้านแบบสมาร์ตฟาร์มในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตัวแปรตาม โดยรวมทุกด้าน พบว่า การพัฒนาอาชีพและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น: การเลี้ยงไก่พื้นบ้านแบบสมาร์ตฟาร์มในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อยู่ในระดับ ปานกลาง ($=3.06$ S.D. $=.26$) โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น อยู่ในระดับ ปานกลาง ($=3.09$ S.D. $=.26$) ด้านการบูรณาการ อยู่ในระดับ ปานกลาง ($=3.05$ S.D. $=.31$) และด้านการจัดการองค์ความรู้ อยู่ในระดับ ปานกลาง ($=3.03$ S.D. $=.33$) ตามลำดับ

โดยรวมทุกด้าน (Y) ได้รับอิทธิพลจากทางตรงจากการกำหนดผลิตภัณฑ์ของสมาชิกกลุ่ม (X2) การถ่ายทอดความรู้ (X6) การแลกเปลี่ยนความรู้ (X4) โดยทั้ง 3 ปัจจัยดังกล่าวสามารถทำนายภูมิปัญญาโดยรวมทุกด้านเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้ร้อยละ 9.48 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 สามารถเขียนสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้ $Y3 = 0.301X2 + 0.512X6 + .122X4$

กำหนดกิจกรรมความสอดคล้องกับเนื้อหา สามารถนำความรู้มาใช้พัฒนาองค์ความรู้ใหม่โดยประยุกต์ใช้ในการนำเทคโนโลยีเข้ามาพัฒนากับศาสตร์ต่าง ๆ ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแบบผสมผสานกับนวัตกรรมสมัยใหม่ ประชาชนและหน่วยงานทุกภาคส่วน โดยกำหนดรูปแบบบน สร้างรูปแบบ วางกรอบโครงสร้างกับชุมชนในการพัฒนาอาชีพให้กับชุมชนตามหลักทฤษฎีต่าง ๆ จัดระบบการจัดการความรู้ รวบรวมองค์ความรู้ข้อมูล เอกสาร ระบบฐานข้อมูลด้านต่าง ๆ สรุปผลไว้ในรูปแบบของแฟ้มสะสมและฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ กลั่นกรองและตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลหรือความรู้ที่ชัดเจนเป็นปัจจุบัน ส่งเสริมพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดกิจกรรมในชุมชนและสังคมให้คงไว้อย่างยั่งยืน พัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เกิดทุนทางสังคมที่ทุกระดับ หน่วยภาครัฐหรือภาคีเครือข่ายจัดวิทยากรหรือปราชญ์ชาวบ้านเข้ามาอบรมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้เกิดศูนย์การเรียนรู้ให้นำมาปรับใช้ในชุมชน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- 1) ให้หน่วยงานภาครัฐและภาคีเครือข่ายจัดการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่จะต้องยึดหลักการให้ความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ
- 2) ควรสร้างความร่วมมือประสานงานกับทุก ๆ ฝ่าย โดยมีการยึดถือหลักการมีส่วนร่วมและความปลอดภัยในการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น และต้องให้ความสำคัญเสมอ ๆ ในการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

- 1) รณรงค์ให้ประชาชนที่เกี่ยวข้องนำนโยบายการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ไปปฏิบัติภายในชุมชนอย่างจริงจัง
- 2) ผู้นำชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้องควรกำหนดแนวทางการพัฒนาการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยมีแบบแผนอย่างชัดเจนและมีประสิทธิภาพ

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

- 1) ควรศึกษาปัจจัยเชิงลึกโดยการลงสัมภาษณ์ถึงกระบวนการ รูปแบบ วิธีการดำเนินการในการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ไปปรับใช้ในจังหวัดอย่างเป็นรูปธรรม
- 2) ในส่วนของการวิจัยครั้งต่อไป หลังจากที่ได้มีการดำเนินการแก้ไขตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ควรจะเพิ่มจำนวนของกลุ่มตัวอย่าง ขนาดพื้นที่ทำการวิจัย ประชากรกลุ่มตัวอย่าง ประชากรกลุ่มเป้าหมาย เพื่อนำมาวิเคราะห์หามาตรการประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพที่มีความสำคัญต่อประชาชนในแต่ละจังหวัด

เอกสารอ้างอิง

- กรมปศุสัตว์. (2551). จิ้งจกและวิธีไล่จิ้งจก. เรียกใช้เมื่อ 17 มิถุนายน 2565 จาก <http://pasusat.com/จิ้งจก>.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2560). การวิเคราะห์สถิติขั้นสูงด้วย SPSS for Window. พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด สามลดา.
- จิราภรณ์ หล้าฤทธิ. (2562). การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมผลการเลี้ยงไก่พื้นเมืองโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในจังหวัดหนองบัวลำภู. รายงานการวิจัย. สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองบัวลำภู จังหวัดหนองบัวลำภู.
- เฉลิมชัย สังข์มณฑล. (2551). การเลี้ยงไก่เนื้อ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เกษตรสยามบุ๊คส์.
- เฉลิมชัย หอมตา. (2563). การศึกษาสภาพการเลี้ยงไก่เนื้อโคราชของเครือข่ายเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อโคราช มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี. รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- ณัฐศาสตร์ ปัญญา และวัชรพจน์ ทรัพย์สงวนบุญ. (2562). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการอาหารตามสั่งแบบจัดส่ง. วารสารเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ. 11(1), 53-66.
- บุญเพ็ง สิทธิวิชา และคณะ. (2565). การบริหารจัดการท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามแนวชายแดนจังหวัดหนองคายและบึงกาฬ. วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 5(2), 49-66.
- บุญเพ็ง สิทธิวิชา และคณะ. (2565). การประยุกต์ใช้นวัตกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชนตามหลักทฤษฎีใหม่โคกหนองนาโมเดลในจังหวัดอุดรธานี. วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 5(2), 67-82.
- ประภากร ธารฉาย. (2560). การผลิตสัตว์ปีก. เรียกใช้เมื่อ 20 มีนาคม 2565 จาก http://www.as.mju.ac.th/E-Book/t_prapakorn/.
- ปวันนพัสตร์ ศรีทรงเมือง. (2563). การพัฒนารูปแบบระบบควบคุมฟาร์มอัจฉริยะในโรงเรือนปลูกพืชโดยใช้คอมพิวเตอร์แบบฝัง. หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาาระบบสารสนเทศและคอมพิวเตอร์ธุรกิจ. คณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีสารสนเทศ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ.
- พรพิมล ใจไหว และคณะ. (2556). การศึกษาระบบการเลี้ยงไก่ประดู่หางดำเชียงใหม่เป็นอาชีพที่ยั่งยืนของกลุ่มเกษตรกร จังหวัดเชียงราย. รายงานการวิจัย. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- พิทักษ์ จิตรสำราญ และคณะ. (2560). การพัฒนาฟาร์มไก่ไข่แบบสมาร์ตบนพื้นฐานตรรกศาสตร์คลุมเครือและราส์เบอร์รี่ไพ. วารสารหน่วยวิจัยวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้. 8(2), 356-367.
- ลักขณ ยอดแคล้ว. (2565). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกร้านอาหารแบบบุฟเฟต์ประเภทปิ้งย่างของ

ผู้บริโภคนในเขตจังหวัดขอนแก่น. วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. 12(2), 117-127.

วิชณุ ช้างเนียม. (2562). คู่มือเรียนโครงสร้างข้อมูลและอัลกอริทึม. นนทบุรี: ไอดีซี พรีเมียร์.

อาทิตย์ แสงเนวก และคณะ. (2565). การบริหารการจัดเก็บภาษีขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอุดรธานี. วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 5(2), 83-97.

Artit Saengchawek And Group. (2022). The Integration of Innovation to Improve the Quality of Life for the Elderly According to the Sufficiency Economy Philosophy in the UpperNortheastern Region of Thailand. NeuroQuantology. 20(5), 1070-1078.

Boonpeng Sittivongsa And Group. (2022). Leadership Affecting Teamwork Performance of Teachers in Udon Thani Province, Thailand. NeuroQuantology. 20(10), 3855-3861.

Yamane, Taro. (1973). Statistics: An Introductory Analysis. Third editio. Newyork: Harper and Row Publication.